

Nelly Ameling tekst Fred Ameling foto's

Waaiers van kant

Het kwam eigenlijk door mijn grootmoeder. Als Zeeuwse vrouw droeg zij de Zuid-Bevelandse klederdracht, bekroond met de indrukwekkend grote kanten bovenmuts. Als jong meisje werd ik al geboeid door deze ragfijne tere mutsen. Bij het ouder worden intrigeerde het mij hoe zulke mutsen eigenlijk gemaakt zijn.

Toen het einde van mijn werkzaam leven in het onderwijs in het zicht kwam, zocht ik een hobby. Het liefst iets maken met de handen. Het werd niet schilderen of boetseren, ik pakte de vervaardiging van kant op. Na in veel oefenwerkjes verschillende soorten kant uitgeprobeerd te hebben, koos ik uiteindelijk naaldkant, en als kloskant Withof Duchesse. In die stijlen werk ik nog steeds. Toos Driessen in Weert en Agnes Stevens van kantcentrum Het Eikeltje in Zele (B) werden mijn leraressen. Agnes had een zaterdag klasje in Someren, dicht bij mijn dorp. Helaas geven beiden geen les meer. Maar ik heb nog veel goede herinneringen aan hen en aan mijn medecursisten. Mijn hobby is zo langzamerhand uitgroeid tot een flinke collectie van vijftien waaiers, ze zijn al herhaalde malen tentoongesteld. Helaas kunnen de waaiers niet permanent uitgesteld worden, ze zouden door de invloed van het licht snel verkleuren. Het is om die reden, dat bijvoorbeeld de waaiercollectie van het museum Boijmans-van Beuningen in Rotterdam alleen maar bekeken kan worden door de laden van een ladekast open te trekken.

Neeltje Schoevers-Hoogesteger

Waaier in naaldkant.

Ontwerp: Agnes Stevens

'Vakantiewaaiers'

Mijn man en ik hebben veel gereisd. Dan zijn er altijd wel momenten dat je handen vragen om 'iets te doen'. Ik heb daarom steeds een 'vakantiewaaier in de maak' bij me. Naaldkant natuurlijk, want alles wat daarvoor nodig is past in een klein pakketje. Ik werk dan met wat dikker garen omdat onderweg verlichting soms een moeilijke zaak is. Als ik op reis aan een waaier werk, wordt mij soms gevraagd wat ik aan het doen ben. De verwondering is dan meestal groot. Doordat ik niet erg veel tijd aan mijn hobby kan besteden duurt het vaak heel lang voordat een waaier klaar is. Ik ben soms jaren met één waaier aan het werk.

Handwaaier met Turkse steel.

Ontwerp: Agnes Stevens

Waaiermonturen

Een probleem apart is nog de vraag waar je monturen vinden kunt om de waaiers op te spannen. Bij een mooie waaier hoort natuurlijk ook een mooi montuur. Dat werden dus lange speurtochten langs bric-à-brac winkels en bij antiquairs. Deze zoektochten vormen een hobby apart. Neem nou mijn handwaaier. Ik besloot om van een oefenopgave van Agnes Stevens, een groot klimopblad, een handwaaier te maken. De steel moest ook iets moois hebben. Na lange zoekjaren vond ik uiteindelijk in Istanbul een Turkse pijp, waarvan de afgezaagde steel nu mijn waaier siert. Twee schitterende monturen kochten we in Suzhou, China. Tijdens een fietstochtje in 1991 door een buitenwijk van de mooie stad Suzhou, zagen we een klein winkeltje dat de aandacht trok door fel gekleurde parasols aan de voorgevel. Afgestapt vonden we tussen allerlei snuisterijen twee prachtige houten waaiers te koop. De ene met een diepzwart ebbenhouten montuur met aan beide zijden uitgesneden vier wijzen van Tao (het Taoïsme is een klassieke Chinese filosofie). De andere van palissanderachtig hardhout, waarin met superdunne zilverdraden aan de ene zijde Chinese

Duchesse-kant, decoratie montuur Adri Verrijp

karakters (lettertekens) zijn ingelegd en aan de andere kant pioenrozen. Iets kopen gaat in Aziatische landen altijd gepaard met een ceremonie van overvragen door de verkoper en vriendelijk maar volhardend afdingen door de koper. Ditmaal echter bleek de verkoper onwrikbaar, onze biedingen werden alle afgeslagen. Omstandig langzaam maakten wij onze fietsen gereed voor vertrek, uiteindelijk stapten we ook daadwerkelijk op. Maar de winkelier liet ons rustig gaan. Na een blokje rondfietsen zijn we toch maar op onze schreden teruggekeerd en kochten de monturen voor omgerekend vijfenzeventig gulden, de twee! Dat was in 1991 nog veel geld in China. Voor het ebbenhouten montuur, spanwijdte 60 centimeter, heeft zuster Judith de Kreijger een prachtig

Waaier van naaldkant in de maak

Waaier in Withof Duchesse

ontwerp gemaakt. Agnes Stevens ontwierp ook een mooie waaier voor het palissander montuur, waarvan de spanwijdte 54 centimeter is. Vijf eenvoudige houten monturen van mijn waaiers zijn gesierd met heel mooi miniatuur geschilderde bloesems of met miniatuur knipwerk, alle gemaakt door Adri Verrijp in Veldhoven. Ik ben haar daar zeer dankbaar voor. Op de laatste les die Agnes Stevens in Someren gaf, toonde ik twee antieke waaiers die ik bij een Engelse antiquair op de kop had getikt. Het ging mij om de monturen, de ene van ivoor, de andere van schildpad. Maar iedereen was het erover eens: Doodzonde om die kanten waaiers er af te halen...

